

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ «ΓΝΩΣΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ»

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Θετικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	86Υ03	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Δ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Γνωσιολογία και Μεταφυσική		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	—		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	http://eclass.uoa.gr/courses/PHS176/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά αποτελέσματα
<p>Αντικείμενο του μαθήματος είναι δύο κεντρικοί κλάδοι της φιλοσοφίας, η μεταφυσική και η γνωσιολογία. Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές πρόσφατες και σύγχρονες προσεγγίσεις σε διάφορα φιλοσοφικά ζητήματα που υπάγονται στους κλάδους αυτούς. Έτσι, το μάθημα έχει χαρακτήρα συστηματικό και όχι ιστορικό· περιορισμένη δηλαδή είναι η αναφορά σε φιλοσόφους που έζησαν πριν από την τελευταία πεντηκονταετία. Μετά από μια εισαγωγή, το μάθημα εξετάζει κάποια θέματα μεταφυσικής, μετά προχωρά στο ζήτημα της αλήθειας (το οποίο μπορεί να καταταχθεί και στη μεταφυσική και στη γνωσιολογία) και στη συνέχεια εξετάζει κάποια θέματα γνωσιολογίας.</p> <p>Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν</p> <ul style="list-style-type: none">
• γνωρίσει διάφορες, αντιτιθέμενες μεταξύ τους, απόψεις σε κεντρικά ζητήματα μεταφυσικής και γνωσιολογίας
• κατανοήσει τις έννοιες που χρησιμοποιούνται για την πραγμάτευση των ζητημάτων αυτών
• μελετήσει τα επιχειρήματα που αναπτύσσουν οι υποστηρικτές των διαφόρων απόψεων
• αντιληφθεί τις σχέσεις ανάμεσα στη μεταφυσική και τη γνωσιολογία, από τη μια, και τη φιλοσοφία της επιστήμης, από την άλλη
• δει (όπως και σε άλλα μαθήματα) πώς διεξάγονται οι σύγχρονες φιλοσοφικές συζητήσεις
• αναπτύξει την κριτική ικανότητα που χρειάζεται προκειμένου να αξιολογεί κανείς αντιτιθέμενα επιχειρήματα.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

<ol style="list-style-type: none">
1. Εισαγωγή: τι είναι η μεταφυσική και τι η γνωσιολογία; Επισκόπηση των κλάδων αυτών.
2. Το πρόβλημα των καθόλου. Τι είναι τα καθόλου (universals); Υπάρχουν; Αν ναι, πού βρίσκονται;
3. Αιτιότητα. Σε τι συνίσταται ένα συμβάν να αποτελεί αίτιο άλλου συμβάντος;
4. Ελευθερία και ντετερμινισμός. Είναι δυνατό ο κόσμος μας να είναι ντετερμινιστικός, αλλά ωστόσο μερικές τουλάχιστον φορές να αποφασίζουμε και να πράττουμε ελεύθερα;
5. Διαχρονική προσωπική ταυτότητα. Ποιες είναι οι αναγκαίες και επαρκείς συνθήκες προκειμένου

- ένα πρόσωπο που υπάρχει σε χρόνο t κι ένα πρόσωπο που υπάρχει σε μεταγενέστερο χρόνο t' να είναι ένα και το αυτό πρόσωπο;
6. Αναγκαιότητα και δυνατοί κόσμοι. Οι έννοιες του αναγκαίου και του δυνατού. Η οντολογία των δυνατών κόσμων (κυρίως η σχετική θεωρία του D. Lewis).
  7. Αλήθεια (Α). Η θεωρία της αλήθειας ως αντιστοιχίας και η συνεκτικιστική άποψη για την αλήθεια.
  8. Αλήθεια (Β). Η πραγματιστική άποψη για την αλήθεια, η πλεοναστική θεωρία και ο μινιμαλισμός για την αλήθεια.
  9. Σκεπτικισμός. Είδη σκεπτικισμού, σκεπτικιστικά επιχειρήματα και απαντήσεις σε αυτά.
  10. Ορισμοί της γνώσης. Ποιες είναι οι αναγκαίες και επαρκείς συνθήκες προκειμένου κάποιος να γνωρίζει ότι κάτι ισχύει;
  11. Δικαιολόγηση πεποιθήσεων. Πότε είναι μια πεποίθηση δικαιολογημένη και όχι αυθαίρετη;
  12. Επαγωγή. Τι είναι η επαγωγή; Το παλαιό και το νέο πρόβλημα της επαγωγής.
  13. A priori γνώση. Τι είναι η a priori γνώση; Είναι δυνατή; Αν ναι, τι μπορούμε να γνωρίσουμε a priori;

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ & ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Στην τάξη	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας μέσω της Η-Τάξης.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος εργασίας εξαμήνου
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS	Διαλέξεις	39
	Μη καθοδηγούμενη μελέτη	111
	Σύνολο μαθήματος	150
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γραπτή τελική εξέταση	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Για καθένα από τα ζητήματα που καλύπτουμε στο μάθημα, αναρτώνται στην Η-Τάξη σημειώσεις που αναφέρουν στο τέλος τη σχετική βιβλιογραφία. Επίσης, οι φοιτητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα εξής:

1. M. Williams. *Προβλήματα της γνώσης: Μια κριτική εισαγωγή στη γνωσιολογία*. Αθήνα: Liberal Books, 2013.
2. Α. Κουτούγκος. *Περί φιλοσοφικής μεθόδου*. Αθήνα: Πεδίο, 2012.